

WERKINGSVERSLAG • 2012

WERKINGS
VERSLAG
2012
UCSIA

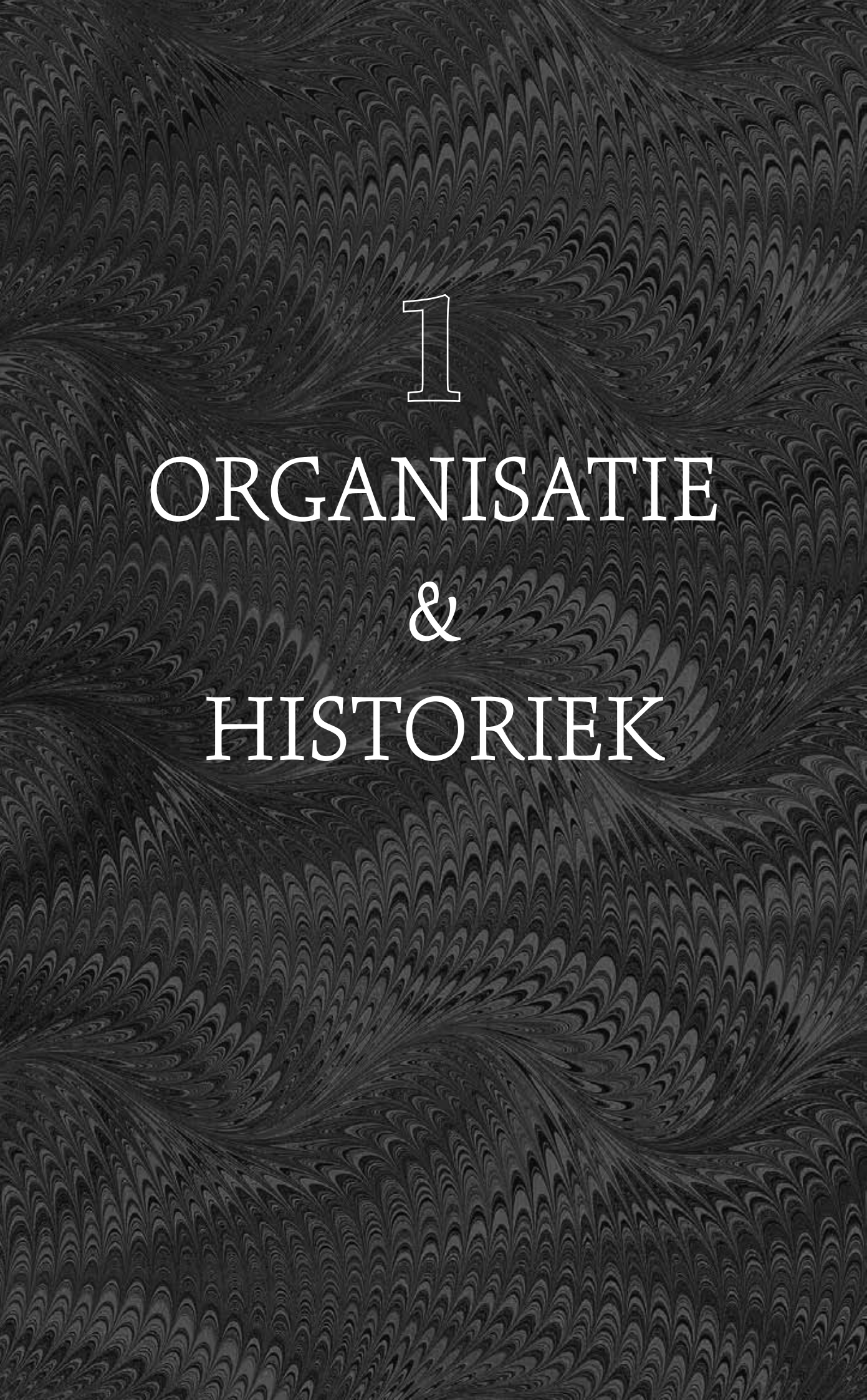
Prinsstraat 14
BE-2000 Antwerpen

Telefoon: +32(0)3 265 49 60
Fax: +32(0)3 707 09 31

BTW: BE 478.834.659
IBAN: BE25 7350 0583 9182
SWIFT: KREDBEBB

www.ucsia.org

Inhoud	6	1 ORGANISATIE & HISTORIEK
	7	UCSIA
	8	Algemene Vergadering Raad van Bestuur
	9	Academische Raad Directiecomité Team
	10	2 PROJECTEN
	11	Zomerschool
		‘Secularisme en religie in de samenleving’
	11	Scribani
		<i>Scribani-netwerk Gevangenisstraf anders verbeeld: Europese uitdagingen, beleid en praktijk</i>
	12	Internationale workshops
	12	Het ritueel van openbare verontschuldigen
	12	Bevolkingsveranderingen in Europa
	13	Schoonheid in een geglobaliseerde wereld
	13	Risico en onzekerheid
	14	Lezingenreeksen
	14	Minderjarige daders en strafrecht
		<i>Het vooronderzoek De berechting De strafuitvoering</i>
	14	Genomica en maatschappij: welke impact?
		<i>De impact van genomica op onze samenleving Privacy en nieuwe biomedische ontwikkelingen</i>
		<i>Genomisch onderzoek en sociaal beleid in evolutief perspectief</i>
	15	<i>Commercialisering van genetische kennis Menselijk genoom en identiteit Het gen als informatie</i>
	16	Lezingen over theologie en Kerk
		<i>Een toekomstvisie voor de Katholieke Kerk Politieke theologie van migratie en asiel</i>
	17	Pastoraal en Kerk
	18	Overige projecten
	18	De lokale relevantie van de mensenrechten: mensenhandel
	18	Maat in management, management op maat
	19	Abraham/Ibrahim
	19	Kunst
	20	3 LEERSTOELEN & STIPENDIA
	21	Leerstoelen
	21	Leerstoel Jef Van Gerwen sj
		<i>Ryan Patrick Hanley</i>
	21	Leerstoel UCSIA-IJS/UA · joods-christelijke verhoudingen
		<i>Theodor Dunkelgrün</i>
	22	Stipendia
	22	Valentina Gentile
	23	UCSIA e-brochures
	24	BIJLAGEN
	25	Bijlage 1: Leden van het Scribani-netwerk
	26	Bijlage 2: Academische gastsprekers 2012

The background of the entire page is a dark, intricate marbled paper pattern. It features a complex, swirling design of fine, feather-like lines in various shades of grey and black, creating a rich, textured effect.

1

ORGANISATIE
&
HISTORIEK

UCSIA zet de jezuïtische traditie verder van betrokkenheid in universitair onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening in Vlaanderen en in de Antwerpse regio.

De missie van UCSIA kadert in de ignatiaanse spiritualiteit. De 35ste Algemene Congregatie van de jezuïetenorde, die begin 2008 plaatsvond, omschrijft deze zending als 'de dienst van het geloof dat gerechtigheid bevordert door middel van de interreligieuze dialoog en een creatieve betrokkenheid bij de cultuur.'

UCSIA is een vereniging zonder winstoogmerk. De Algemene Vergadering bestaat uit maximaal 36 leden, waarvan één derde geman-dateerden door de Sociëteit van Jezus, één derde geco-opteerden uit de Antwerpse universitaire gemeenschap en één derde extern gecoöp-

teerden (de Kerk, onderwijs, pers, vakbonden en werkgevers, NGO's, enz.).

Het UCSIA-team zorgt voor het dagelijkse werk. De Algemene Vergadering bepaalt de algemene strategie, ziet toe op de Raad van Bestuur en keurt de begroting en de rekeningen goed. De Raad van Bestuur leidt de vereniging. Het Directiecomité ziet toe op de uitvoering van de besluiten van de Raad van Bestuur en bereidt ze voor. De Academische Raad draagt als adviesorgaan bij tot de hoogstaande academische kwaliteit van de projecten.

Het doel van de vereniging is, in het perspectief van een christelijke levensbeschouwing in een geest van openheid en verdraagzaamheid, samen met de leden van de Sociëteit van Jezus en de leden van de Antwerpse universitaire gemeenschap, een hoogstaand internationaal multidisciplinair forum te bieden dat academische reflectie, vorming en dienstverlening ondersteunt en stimuleert over thema's die bijzondere gestalte geven aan de christelijke levensvisie om aldus dienstig te zijn aan het geloof en bij te dragen tot een meer rechtvaardige samenleving. Artikel 3 - Statuten

HISTORIEK ¶ In 1852 stichtten de paters van de Sociëteit van Jezus in de Belgische havenstad Antwerpen een instituut voor handelsonderwijs. Hieruit groeide één van de eerste 'business schools' in Europa die universitaire diploma's toekende. Geleidelijk aan verbreedde de Sint-Ignatius Handelshogeschool haar activiteiten met een Faculteit Letteren en Wijsbegeerte (inclusief Rechten) en

een Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen.

Op het einde van de jaren zestig verwierf de handelshogeschool het wettelijk statuut van universiteit en bij die gelegenheid werd haar naam omgevormd in Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius Antwerpen (UFSIA). De nieuwe universiteit kende officiële diploma's toe in de Toegepaste Economische Wetenschappen, Letteren en Wijsbe-

geerte, Rechten en Politieke en Sociale Wetenschappen.

Vanaf het begin van de jaren 1970 was UFSIA één van de partners in de confederale Universiteit Antwerpen, samen met twee openbare instellingen: het Rijksuniversitair Centrum Antwerpen (RUCA) en de Universitaire Instelling Antwerpen (UIA). Het decreet van 4 april 2003 richtte de Universiteit Antwerpen op, waarin deze drie instellingen werden samengesmolten tot één nieuwe instelling met als opdrachten universitair onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening.

De vzw UCSIA werd opgericht in de zomer van 2002 en was een half jaar later operationeel.

Algemene Vergadering De Algemene Vergadering, met als voorzitter emeritus professor dr. Jean Van Houtte, is als volgt samengesteld:

voor de sociëteit van Jezus:

Loïc de Cannière, afgevaardigd bestuurder INCOFIN

Pierre Devos sj, emeritus professor biologie FUNDP

Jacques Haers sj, professor theologie KU Leuven

Peter Knapen, voorzitter CEBECO

Jan Koenot sj, jezuïet

Jan Peters sj, erevicevoorzitter Radboud Universiteit Nijmegen

Hugo Roeffaers sj, emeritus professor filosofie Universiteit Antwerpen

Guy Vanheeswijck, professor filosofie Universiteit Antwerpen

Ludwig Van Heucke sj, missieprocurer

Johan Verschueren sj, provinciaal van de Vlaamse jezuïeten

voor de Antwerpse universitaire gemeenschap:

Jean Van Houtte, emeritus professor sociologie en erector UFSIA · voorzitter van de Algemene Vergadering

Bea Cantillon, professor sociologie Universiteit Antwerpen

Helma De Smedt, professor geschiedenis Universiteit Antwerpen

Johan Meeusen, professor recht en vicerector Universiteit Antwerpen

Carl Reyns, emeritus professor accountancy en erector UFSIA

Christiane Timmerman, directeur CeMIS/Universiteit Antwerpen

Johan Vanhoutte sj, Pastorale Dienst Universiteit Antwerpen

Gerlinde Verbist, dr. assistent Universiteit Antwerpen

externe leden:

Mgr. Johan Bonny, bisschop van Antwerpen

Frans Crols, eredirecteur en hoofdredacteur Trends/Roularta

Etienne De Jonghe, eresecretaris-generaal Pax Christi International

Geert De Kerpel, hoofdredacteur Tertio

Mia De Schamphelaere, eresenator

Jan De Volder, politiek redacteur Tertio

Maddie Geerts, erenationaalsecretaris ACV

Frank Lambert, bestuurder

Philippe Michiels, voorzitter raad van bestuur Lessius Hogeschool Antwerpen

Peter Vande Vyvere, CCV-Gent

Mieke Van Hecke, directeur-generaal vsko

De Algemene Vergadering beëindigde op hun verzoek het mandaat van Luc Bouckaert, Pierre Delsaert, Mark Rotsaert sj en Alfons Swinnen sj en verwelkomde Geert De Kerpel, Peter Knapen, Christiane Timmerman, Ludwig Van Heucke sj en Johan Verschueren sj als nieuwe leden. De Algemene Vergadering dankt de uittrekkende leden voor hun toewijding en inzet.

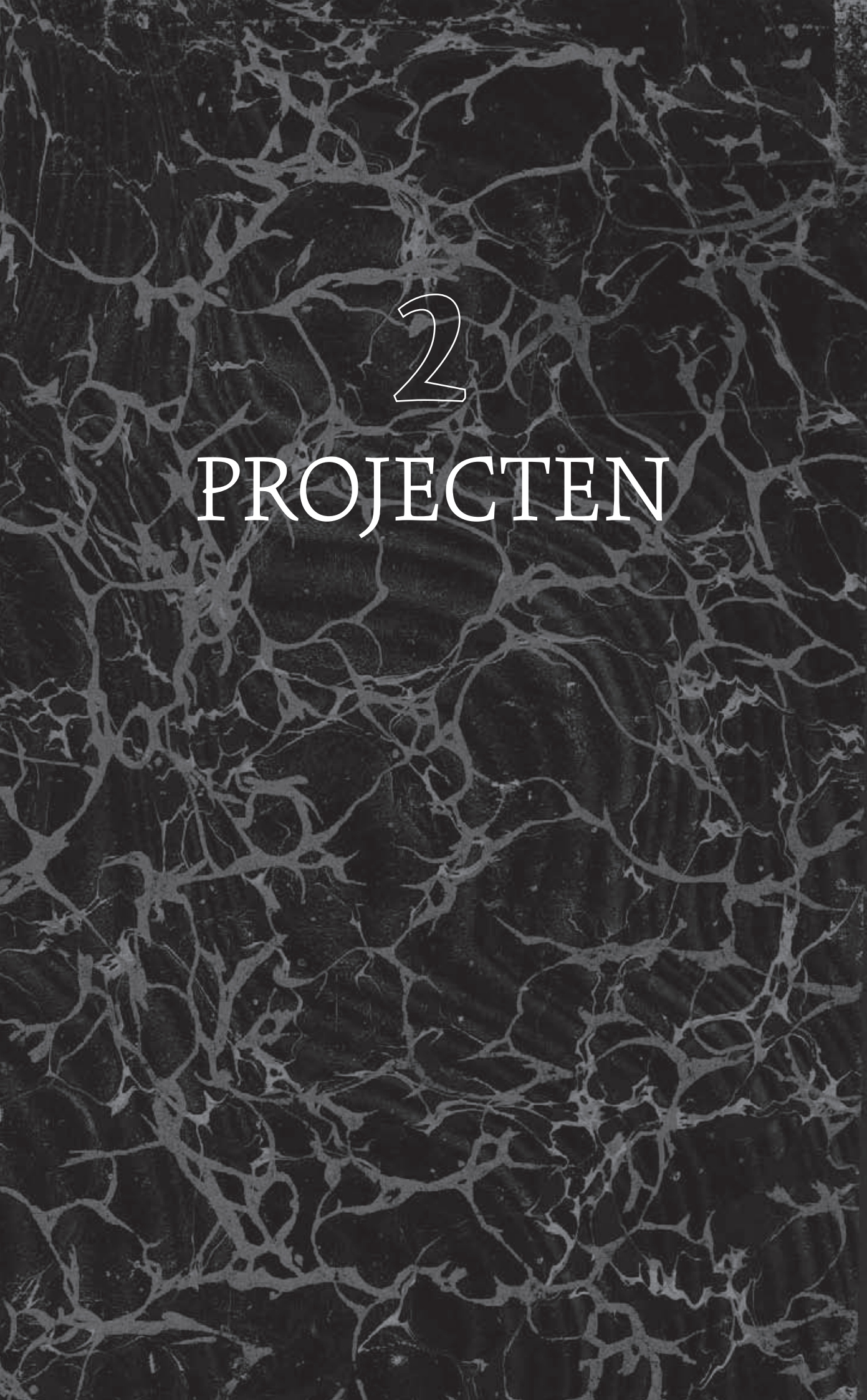
Raad van Bestuur **Alex Vanneste**, emeritus professor, erevoorzitter Raad van Bestuur Universiteit Antwerpen · afgevaardigd bestuurder
Martin Decanq, financieel beheerder Universiteit Antwerpen
Jacques Haers sj, academisch directeur
Carl Reyns, emeritus professor accountancy Universiteit Antwerpen en erector UFSIA
Nicolas Standaert sj, professor sinologie KU Leuven
Christiane Timmerman, directeur CeMIS/Universiteit Antwerpen
Geert Vanhaverbeke, administratief verantwoordelijke

De Algemene Vergadering verleende op hun verzoek ontslag aan prof. Walter Nonneman en Mark Rotsaert sj als bestuurders van de vzw UCSIA. De bestuursorganen bedanken hen nadrukkelijk als grondleggers en inspiratoren van UCSIA.

De Algemene Vergadering benoemde Martin Decancq, Christiane Timmerman en Alex Vanneste als bestuurder. De Raad van Bestuur duidde vervolgens em. prof. Alex Vanneste aan als afgevaardigd bestuurder.

De Raad van Bestuur richtte in zijn schoot een Beleggingscommissie op met adviserende bevoegdheid, met als leden Martin Decancq en Carl Reynolds (voorzitter van de Beleggingscommissie). De afgevaardigd bestuurder en de administratief verantwoordelijke kunnen de bijeenkomsten bijwonen.

Academische Raad	Jacques Haers sj , academisch directeur · voorzitter van de Academische Raad
	Luc Braeckmans , academisch onderdirecteur · ondervoorzitter van de Academische Raad
	Zwi Berneman , professor hematologie Universiteit Antwerpen
	Wil Derkse , Katholieke Universiteit Nijmegen
	Mark Desmet sj , geneesheer
	Pierre Devos sj , emeritus professor biologie FUNDP
	Guido Dierickx sj , emeritus professor politieke wetenschappen Universiteit Antwerpen
	Marie-Claire Foblets , professor antropologie KU Leuven
	Louis Ferrant , huisarts, Centrum huisartsengeneeskunde Universiteit Antwerpen
	Veerle Fraeters , professor literatuur Universiteit Antwerpen
	Tim Heysse , professor politieke filosofie KU Leuven
	Henk Opdebeeck , professor wijsbegeerte en ethiek Universiteit Antwerpen
	Wilfried Pauwels , emeritus professor economie Universiteit Antwerpen
	Nicolas Standaert sj , professor sinologie KU Leuven
	Jacques Tempère , professor fysica Universiteit Antwerpen
	Dirk Van Dyck , professor fysica Universiteit Antwerpen
	Walter Van Herck , professor filosofie Universiteit Antwerpen
	Dirk Vanheule , professor in de rechten Universiteit Antwerpen
	Luc Van Liedekerke , professor ethiek Universiteit Antwerpen en KU Leuven
	Amaryllis Verhoeven , juriste KU Leuven
	Johan Verstraeten , professor moraaltheologie en ethiek KU Leuven
Directiecomité	Jacques Haers sj , academisch directeur · voorzitter van het Directiecomité
	Luc Braeckmans , academisch onderdirecteur · ondervoorzitter van het Directiecomité
	Barbara Segaert , wetenschappelijk coördinator
	Sara Mels , wetenschappelijk medewerker
	Geert Vanhaverbeke , administratief verantwoordelijke
Team	Prof. dr. Jacques Haers sj , academisch directeur, voorzitter Academische Raad en Directiecomité, eindverantwoordelijke voor nationale en internationale projecten
	Prof. dr. Luc Braeckmans , academisch onderdirecteur, ondervoorzitter Academische Raad en Directiecomité, verantwoordelijk voor nationale projecten
	Marijke Celis , secretariaat, administratie en financiën
	Sara Mels , wetenschappelijk medewerker
	Barbara Segaert , wetenschappelijk coördinator
	Geert Vanhaverbeke , administratief verantwoordelijke
	Christel Van Wonterghem , secretariaat en administratie

The background of the entire page is a dark, textured marbled paper. It features a complex, organic pattern of light-colored, branching veins that resemble roots or a network of fine lines, set against a dark, almost black, base color. The pattern is dense and covers the entire surface.

2

PROJECTEN

Zomerschool **Secularisme en religie in de samenleving**

De 8ste editie van de zomerschool over religie, cultuur en samenleving vond plaats van 27 augustus tot 1 september 2012 met publieke lezingen door de professoren Rajeev Bhargava (Center for the Study of Developing Societies) op 28 augustus en Peggy Levitt (Harvard University) op 30 augustus.

Grace Yukich en John-Harmen Valk, twee deelnemers, beschrijven op de website *The Immanent Frame* wat de zomerschool voor hen betekende: 'De deelnemers vertegenwoordigden een waaier aan disciplinaire en normatieve perspectieven. De afwisseling van focus en methodologie inspireerde een rijkere dialoog en meer creatief denken over religie en secularisme dan vaak kenmerkend is voor een gesprek binnen disciplines. De diversiteit op de zomerschool leek een microkosmos van de diversiteit in de brede samenleving die burgers noopt om samen een passende aanpak uit te werken van religieuze verschillen en degelijke sociale instellingen te bouwen.'

De politieke theoreticus Rajeev Bhargava beschreef de politieke oplossingen die de Indische samenleving uitwerkte voor haar religieuze verscheidenheid. Hij suggereerde dat men het seculiere beter niet opvat als een ruimte zonder religie, maar als een ruimte die ook religie insluit. De sociologe Peggy Levitt onderstreepte het belang van een transnationale invalshoek die onderzoekt hoe noties van religie en secularisme gedeeld worden en overgedragen over nationale grenzen heen.

Scribani **Scribani-netwerk**

Het Scribani-netwerk groepeerde 16 onderzoeksinstellingen en sociale centra die verbonden zijn met de jezuïetenorde uit 11 Europese landen. Deze instellingen stofferen het beleidsdebat over thema's zoals migratie, ze vormen professionelen zoals journalisten of ze voeren concrete maatschappelijke actie zoals armenzorg of steun aan vluchtelingen.

Tweejaarlijks vindt een Scribani-conferentie plaats over een concreet onderwerp dat raakt aan rechtvaardigheid en de Europese toekomst. In de tussentijdse jaren diept het netwerk een onderzoeksthema uit tijdens een academisch seminarie.

Gevangenisstraf anders verbeeld: Europese uitdagingen, beleid en praktijk

Het Jesuit Centre for Faith and Justice (JCFJ) organiseerde de 5de Scribani-conferentie van 5 tot 7 september 2012 in Dublin.

Academici en een ruim publiek van aalmoezeniers, inspecteurs en directeurs van gevangenissen, rechtskundige raadgevers, mensenrechten-activisten, welzijnswerkers, medewerkers van religieuze organisaties en beleidsverantwoordelijken namen aan de conferentie deel. Overal in Europa, behalve in Scandinavië, groeit de gevangenisbevolking en verslechteren de leefomstandigheden in de gevangenissen. Ervaren academici wisselden met jonge onderzoekers en praktijkdeskundigen van gedachten. Ze onderzochten het beleid en de praktijk en keken met nieuwe verbeelding naar het systeem van detentie in Europa. Hierbij kwamen thema's aan bod zoals sociale ongelijkheid in de gevangenis, privatisering, jeugddelinquentie, re-integratie en herstelrecht, spirituele bijstand, strafuitvoering, rechten van gedetineerden, sociale weerbaarheid. Dankzij het congres en het rapport *The Irish Prison System. Vision, Values, Reality* kan JCFJ ook het debat over de hervorming van het gevangeniswezen in Ierland beïnvloeden.

Internationale workshops

Het ritueel van openbare verontschuldigen

Vond plaats op 22 en 23 maart 2012 in samenwerking met professoren van de Universiteit Antwerpen Pol Cuvelier, Daniel Cuypers, Daniel Janssen, Jan Melissen, Christiane Timmerman en Jef Verschueren. In haar publieke lezing onderzocht professor Danielle Celermajer (Universiteit van Sydney) het politieke debat over de Aboriginal kinderen die aan hun families werden ontrukkt met het oog op hun assimilatie. Ze analyseerde de argumenten voor en tegen publieke verontschuldigen voor dit historische onrecht en de normatieve meerwaarde daarvan voor de samenleving.

Recente crisissen zoals de kernramp in Fukushima, het seksueel misbruik in de Kerk of de olieramp in de Golf van Mexico doen vragen rijzen over het fenomeen van de collectieve en publieke schuldbekenenis. Het vindt ingang in de politiek, het bedrijfsleven en de diplomatie en wordt een tactisch en strategisch instrument voor managers, politici, staten, instellingen en NGO's. Collectieve verontschuldiging gebeurt vaak onder druk van de publieke opinie of de media, maar verwordt gemakkelijk tot een ritueel gebaar zonder inhoud. Wat zijn de voorwaarden voor een succesvolle collectieve verontschuldiging en welke effecten sorteert ze? De workshop bracht onderzoek uit verschillende wetenschappelijke disciplines bijeen over het ritueel mechanisme en de helende maatschappelijke werking van collectieve en publieke verontschuldigen.

Bevolkingsveranderingen in Europa

Vond plaats van 9 tot 11 mei 2012 in samenwerking met de professoren Hilde Greefs (Universiteit Antwerpen), Koenraad Matthijs (KU Leuven), Karel Neels (Universiteit Antwerpen) en Tom Sauer (Universiteit Antwerpen). Op 9 mei analyseerde professor Frans Willekens (Universiteit van Groningen) demografische ontwikkelingen als het samenspel van vruchtbaarheid, mortaliteit en migratie en de achterliggende variabelen zoals waarden en ideeën.

De workshop onderzocht de recente demografische ontwikkelingen en migratietrends in Europa met aandacht voor de invloed van nationale en Europese beleidskeuzes. De West-Europese vruchtbaarheidsgraad lijkt lichtjes toe te nemen door de verbeterde mogelijkheden voor vrouwen om werk en gezin te combineren. In Centraal- en Oost-Europa valt de vruchtbaarheid sinds 1989 sterk terug en lopen de tendensen sterk uiteen door verschillen in sociaal beleid, economische ontwikkelingen en waardeopvattingen. De (terugkeer)migratie binnen de regio weegt niet op tegen de migratie naar West-Europa met ontvolking als resultaat. Noord-Afrika en het Midden-Oosten kennen een zeer jonge bevolking die de overheid steeds meer onder druk zet voor onderwijs en werkgelegenheid. Een succesvol beleid zal deze 'youth bulge' omzetten in een demografische bonus, want een grote werkende bevolking die minder (of later) kinderen krijgt, leidt tot economische groei. Fallen de overheden, dan neemt de politieke onrust toe. Onderwijs raakt daarbij aan de diepere culturele wortels van deze demografische veranderingen omdat het zorgt voor modernisering en meer individuele autonomie. Naast demografische ontwikkelingen verklaart ook migratie de veranderende bevolkingssamenstelling. Terwijl Europa nieuwkomers kan gebruiken, ziet men migratie uit het zuiden als een economische en culturele bedreiging. Hoewel Europa zijn groei-kracht wil versterken en talent wil aantrekken, bewerkt zijn defensief en restrictief migratiebeleid meer het omgekeerde.

Schoonheid in een geglobaliseerde wereld

Vond plaats van 24 tot 26 oktober 2012 in samenwerking met professoren van de Universiteit Antwerpen Henk De Smaele en Corine Van Hellemont. Professor Thomas Kühne (Clark University) verzorgde op 24 oktober een publieke lezing. Jonge en ervaren onderzoekers uit een waaier aan disciplines in de menswetenschappen wisselden onderzoeksresultaten en inzichten uit over thema's zoals de samenhang tussen het streven naar zelfontplooiing en de dwang die uitgaat van wereldwijd gepropageerde schoonheidsidealen, religieus geïnspireerd verzet tegen schoonheidsidealen, schoonheidspraktijken met raciale inslag, genderspecten, de schoonheidsmarkt, de rol van de media en de psychologische impact. De onderzoekers besteedden aandacht aan de levensbeschouwelijke en culturele dimensies hiervan alsook aan onderliggende ethische uitdagingen.

Thomas Kühne schetste in een publieke lezing hoe opvattingen over schoonheid zich vanaf het kolonialisme in de 19de eeuw over de wereld verspreidden. Vandaag ziet men schoonheid als een weg naar zelfontplooiing en maatschappelijke erkenning in een risicomaatschappij, maar het is evenzeer een commerciële markt van 330 miljard dollar.

Risico en onzekerheid

Vond plaats van 21 tot 23 november 2012 in samenwerking met dr. Dirk Geldof en dr. Diemo Urbig. Op 21 november debatteerden de professoren Adam Burgess (University of Kent) en Hans Bruyninckx (KU Leuven) met Lex Hoogduin (Duisenberg School of Finance) en het publiek.

De workshop analyseerde risico's die door mensen veroorzaakt zijn en niet meer in statistieken gevat kunnen worden. Ze omvatten de hele wereld en hebben gevolgen voor komende generaties: kernenergie, klimaatverandering, financiële crises, terrorisme, enz. Welke theoretische modellen en technieken levert recent wetenschappelijk onderzoek aan om het gedrag en de besluitvorming van mensen en organisaties in die gevallen te verklaren? Ontbreekt het werkelijk aan gegevens om de risico's in te schatten of zijn het de wetenschappelijke deskundigheid en/of politieke wil die achterwege blijven? Zien mensen die onberekenbare onzekerheden wel onder ogen of steken ze hun energie eerder in discussies over 'kleine' risico's zoals de straling van een mobiele telefoon? Wie beslist welke risico's niet langer getolereerd kunnen worden? Voorzien we mechanismen om de eventuele schade op te vangen? Is de term 'risicomaatschappij' méér dan een concept om individuen op te zadelen met de volledige verantwoordelijkheid voor hun eigen lot? Hoe passen factoren als 'vertrouwen', 'angst', 'solidariteit', 'individualisme' of 'schuld' in de analyse?

Lezingenreeksen

Minderjarige daders en strafrecht

Het jeugdrecht gaat uit van de vooronderstelling dat een minderjarige dader niet de volle verantwoordelijkheid voor zijn of haar daden kan opnemen. De jeugdrechter moet niet straffen maar opvoeden, herstellen, herval voorkomen. De publieke opinie verlangt een strengere aanpak. Wat leren recente wetenschappelijke inzichten en hoe kan de beroepspraktijk worden verbeterd? Onderzoekers en praktijkexperts van de politie, het gerecht en de zorgverlening gingen hierover met elkaar en met het publiek in debat met Geert Verwaecke (KU Leuven) als moderator.

Het vooronderzoek

Op 16 april 2012 bespraken de rechtspsychologen Miet Vanderhallen (Universiteit Antwerpen) en Robert Horselenberg (Universiteit van Maastricht) de voorwaarden voor een correct verhoor van minderjarigen. Het debat toonde onder andere de noodzaak aan van een gedegen politieopleiding en integrale preventie.

De berechting

Op 23 april 2012 behandelde docent jeugdbeschermingsrecht Bart De Smet (Universiteit Antwerpen) de maatregelen die de jeugdrechter kan nemen en de overwegingen die hem moeten leiden. Uit het paneldebat bleek dat de wettelijk voorziene bepalingen (federaal) soms niet stroken met de middelen om ze uit te voeren (gemeenschappen).

De strafuitvoering

Op 7 mei 2012 stelde criminoloog Stefaan Pleysier (KU Leuven) dat de maatschappelijke aandacht verschuift waardoor het onderzoeksveld van de jeugdcriminologie breder wordt: van delinquent gedrag, criminaliteit, misdaad en straf naar problematisch en geproblematiseerd gedrag, onveiligheid, risico en controle. Het panel verkende onder meer het evenwicht tussen individuele en maatschappelijke oorzaken, preventie en toezicht op straf.

Genomica en maatschappij: welke impact?

UCSIA organiseerde in samenwerking met professoren van de Universiteit Antwerpen Willem Lemmens, Erik Myin, Dimitri Mortelmans, Frederik Swennen, Jacques Tempère en Christine Van Broeckhoven vijf lezingen en een masterclass over Genomica en maatschappij: welke impact?

De lezingenreeks belichtte de wetenschappelijke doorbraken, maar ook de complexe uitdagingen en de lacunes in onderzoek en beleid. Het onderzoek in de genomica illustreert de verreikende gevolgen in tijd en ruimte van wetenschap en technologie. Biobanken, bijvoorbeeld, worden vandaag aangelegd voor toekomstige nieuwe generaties onderzoekers en onvermijdelijk ook om onderzoeksvragen op te lossen die nu nog niet gesteld werden.

De impact van genomica op onze samenleving

Christine Van Broeckhoven (Vlaams Instituut voor Biotechnologie, Universiteit Antwerpen) en Gert Matthijs (KU Leuven) openden de lezingenreeks op 30 oktober 2012 met een overzicht van de belangrijkste mijlpalen in het wetenschappelijk onderzoek en de klinische toepassingen van de genomica. Ze beschreven ook welke toepassingen nog buiten bereik liggen.

Privacy en nieuwe biomedische ontwikkelingen

Op 6 november 2012 onderzochten Trudo Lemmens (Universiteit van Toronto) en Willem Debeuckelaere of het genetisch onderzoek en de therapeutische en commerciële toepassingen aangepaste juridische begrippen en instrumenten vergen. Moeten we onze opvattingen over anonimiteit, privacy, inspraak of zelfbeschikking veranderen? Weegt het individueel belang om genetische informatie te beschermen zwaarder dan de belangen van familie, van de lokale gemeenschap of van het brede publiek?

Genomisch onderzoek en sociaal beleid in evolutief perspectief

Robert Cliquet (emeritus Universiteit Gent) en Koenraad Matthijs (KU Leuven) traden op 13 november 2012 in gesprek. De bevolkingsgenetica verklaart de natuurlijke biologische variabiliteit

in populaties. Hoeft dat ons idee van gelijkheid en gelijke kansen te frustreren? Werpt het een ander licht op zelfbeschikking en autonomie? Hoe moet men de oproep van het transhumanisme beoordelen om door gericht eugenetisch ingrijpen versneld een nieuwe menselijke soort voort te brengen, de opvolger van de ‘homo sapiens’?

Commercialisering van genetische kennis

Esther van Zimmeren (KU Leuven) en Nick Van Gelder (Universiteit Antwerpen) bespraken op dinsdag 27 november 2012 of het genomisch onderzoek nood heeft aan octrooibescherming. Welke juridische uitwegen bevrijden ons uit het kluwen aan eigendomsrechten dat potentiële gebruikers afschrikt? Hoe en waarom verschilt het octrooi-recht tussen continenten en landen? Houdt het voldoende rekening met ruimere maatschappelijke belangen zoals gezondheidszorg, openbare financiën, ‘openbare orde’ en moraliteit?

Menselijk genoom en identiteit

Willem Lemmens (Universiteit Antwerpen) en Kris Dierickx (KU Leuven) analyseerden op 4 december 2012 de wisselwerking tussen genomica en identiteit. De hedendaagse filosofie beschouwde tot voor kort de mens als een ‘narratief zelf’, met een groot accent op authenticiteit. Volgens sommige filosofen zullen bepaalde genetische ingrepen dit menselijke zelfbegrip en de existentiële identiteit fundamenteel aantasten. De bio-ethiek onderzoekt hoe genomica de wijze verandert waarop we onze menselijke en persoonlijke identiteit begrijpen en beleven.

Het gen als informatie

Wetenschapsfilosoof Paul Griffiths (Universiteit van Sydney en EGENIS) toetste op 26 november 2012 de wetenschappelijke metaforen van de genetica. Men beschrijft de werking van het gen en de genetische evolutie vaak met behulp van metaforen. Zo vergelijkt men het gen met een sturingsprogramma. Deze metaforen doorstaan een kritische wetenschapsfilosofische toets niet goed. Causale taal drukt beter uit wat de wetenschap werkelijk heeft vastgesteld dan intentionele taal.

Lezingen over theologie en Kerk

UCSIA werkt voor deze lezingen en doctorale seminaries samen met de faculteiten theologie van KU Leuven en ucl/Louvain-la-Neuve en met de Protestantse Theologische Faculteit Brussel.

Een toekomstvisie voor de Katholieke Kerk

Op 26 maart 2012 meende de Ierse jezuïet dr. Gerry O'Hanlon (Jesuit Centre for Faith and Justice, Dublin) in een doctoraal seminarie en een lezing dat de Katholieke Kerk alsnog omgebogen kan worden naar de toekomstvisie die het Tweede Vaticaans Concilie tekende. Welke aspecten van theologie, spiritualiteit en strategisch management spelen een rol als men wil komen tot meer collegiale structuren, een grotere betrokkenheid van lokale kerken in het bestuur en een volwaardige medewerking van leken, in het bijzonder vrouwen?

Politieke theologie van migratie en asiel

Op 17 en 19 december 2012 verwelkomde UCSIA de Spaanse jezuïet Daniel Izuzquiza. Tijdens een publieke lezing en een doctoraal seminarie te Antwerpen trok hij een interessante parallel tussen de structuur van de eucharistieviering en de culturele, politieke en sociaal-economische rechten van migranten en asielzoekers. Na een analyse van de Europese migratie- en asielstromen door prof. dr. Christiane Timmerman (Universiteit Antwerpen/CeMIS) inspireerde de gastspreker hiermee ook de medewerkers van NGO's tijdens een internationale studienamiddag in Aeropolis, Brussel.

Aan deze lezing verleenden ook Kerkwerk Multicultureel Samenleven, Caritas International, Pax Christi Vlaanderen en de tolkenscholen Institut Libre Marie Haps en Lessius Antwerpen hun medewerking.

Pastoraal en Kerk UCSIA organiseerde op 2 en 3 mei 2012 een tweede besloten beleidsseminarie over pastoraal en kerkopbouw voor kaderleden van het Bisdom Antwerpen, als één van de schakels in het strategisch veranderingsproces van het bisdom dat uitmondde in een Visietekst voor de diocesane kerkgemeenschap 2012–2017. Het seminarie bracht aan hoe strategische doeleinden vastgelegd kunnen worden voor domeinen zoals liturgie, vorming, jongeren, territoriale pastoraal, enz.

Overige projecten **De lokale relevantie van de mensenrechten: mensenhandel**

Op 19 januari 2012 stelde UCSIA het boek *The Local Relevance of Human Rights* (Cambridge University Press, 2011) voor. Het beschrijft hoe de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens plaatselijke gemeenschappen en sociale actiegroepen kan ondersteunen. Academics en vertegenwoordigers van sociale actiegroepen spitsten bij de boekvoorstelling het thema toe op mensenhandel.

Maat in management, management op maat

Op 20 oktober 2012 vond de 3de conferentie plaats i.s.m. de Federatie van Oudleerlingenbonden en de koepel van de Vlaamse jezuïetencolleges.

Hoe moet men oordelen over de verspreiding van 'harde' managementtechnieken in 'zachte' sectoren' zoals welzijnszorg en onderwijs? Een filosoof, een beleidsmaker, een palliatief arts, een financieel analist en een bedrijfsconsulent gingen in gesprek met elkaar en met het publiek:

Herman De Dijn (KU Leuven) meende dat beroepskrachten gemotiveerd door waarden en loyaliteit nu geëvolueerd zijn tot professionals die output leveren voor klanten van een kleurloze organisatie. Technocratie, audits en bureaucratie leiden tot cynisme en burn-out. Subsidiariteit en decentralisatie kunnen deze controlecultuur terugdringen. De Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs, Pascal Smet, pleitte voor beter management en goede organisatie in de scholen. Een goede zakelijke leiding geeft ruimte aan pedagogische slagkracht en dat komt ook leerlingen en leerkrachten ten goede.

Marc Desmet (Jessa ziekenhuis) herhaalde zijn bezorgdheid over een management dat haaks staat op de noden van zorgverleners en patiënten. Systemen moeten zich aanpassen aan mensen, binnen schaalvergroting moet kleinschaligheid mogelijk blijven en zorgverstrekkers moeten leren reflecteren over de manier waarop ze hun dienstverlening beleven. Geert Noels zag management als een manier om mensen te verenigen en te motiveren met het oog op een te realiseren doel. Hij bepleitte een nieuw systeem van economische waarden zoals duurzaamheid en soberheid.

Hugo Der Kinderen besloot dat management op zichzelf niet fout is. Maar het moet méér omvatten dan een rationalistische aanpak. In een 'bezielde zakelijkheid' proberen organisaties en hun leiders ratio met emotie te verzoenen.

Abraham / Ibrahim

Op 8 november 2012 vond de tweede gemeenschappelijke studiedag plaats tussen leerkrachten rooms-katholieke godsdienst en leerkrachten islam.

De studiedag concretiseerde de leerdoelstellingen inzake interreligieuze dialoog aan de hand van de figuur van Abraham / Ibrahim. Paul Kevers (Vlaamse Bijbelstichting) en Bahaeddin Budak (Hogeschool Inholland) situeerden Abraham / Ibrahim in het Oude en het Nieuwe Testament, de joodse geschriften, de Koran en de soenna. Biedt Abraham / Ibrahim inspiratie voor het samenleven in de multiculturele samenleving? De leerkrachten beantwoordden de vraag in workshops met oog voor de aanpak in de klas.

Kunst

UCSIA verwelkomde de kunstenaars Harry Gamboa en Ria Pacqué in samenwerking met Universiteit Antwerpen (Thomas Crombez, Centrum voor Cultuurfilosofie), de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen (Nico Dockx) en Cinema Zuid. Ze moedigen een kritische reflectie aan over cultuur, rechtvaardigheid en religie tussen kunstenaars, kunstfilosofen en kunstsociologen, zowel studenten als professionals. De kunstenaars Ria Pacqué en Harry Gamboa gaven ieder een lezing over hun werk en gingen gedurende een week aan de slag in de publieke ruimte met een groep studenten uit de kunstopleiding en de theaterwetenschappen.

De kunstenaars leggen zich toe op 'performance' in de openbare ruimte en op videobeelden. Hun verschillende achtergrond leidt tot een andere aanpak: alleen werken of in collectief, observeren of ensceneren, tonen of politiek aanklagen, documenteren of confronteren. Gamboa's werk is geworteld in de discriminatie die hij als jonge Mexicaan in Los Angeles ervoer en zoomt in op de leefsituatie van de 'chicanos'.

The background of the entire image is a dark, intricate marbled paper pattern. It features swirling, veined, and cell-like patterns in various shades of dark grey, black, and charcoal, creating a complex, organic texture.

3

LEERSTOELEN
&
STIPENDIA

Leerstoelen Leerstoel Jef Van Gerwen s j

UCSIA organiseerde de leerstoel in samenwerking met prof. dr. Luc Van Liedekerke en prof. dr. Willem Lemmens van het Centrum voor Economie en Ethiek (Universiteit Antwerpen) en met Antwerp Management School.

Ryan Patrick Hanley (Marquette University) belichtte op 12 en 19 maart 2012 in masterclasses en publieke lezingen de onbekende kant van Adam Smith. Deze 19de-eeuwse filosoof wordt nog steeds gezien als de verdediger van de vrije markt en het laissez-faire, maar in de Theory of Moral Sentiments lezen we een Smith die zich in dialoog met Jean-Jacques Rousseau zorgen maakt over de tekortkomingen van de vrije markt en pleit voor ethische deugden.

Twee eeuwen later herformuleren we dit knelpunt tot de vraag of bedrijfsleiders enkel de belangen van de aandeelhouders moeten dienen, dan wel een evenwicht zoeken tussen de belangen van alle stakeholders en het algemeen belang. Is er een typisch Europees model voor economisch leiderschap? Op 7 mei 2012 zag Herman Van Rompuy, Voorzitter van de Europese Raad, een rol weggelegd voor leiders en instellingen die in een veranderende en verwarde wereld een perspectief bieden. Maar hij waarschuwde tegen overdreven beloften, overspannen verwachtingen en ongeduld. Prof. dr. Steven Van Hecke (Universiteit Antwerpen) modereerde hierna een debat met de voorzitter van de werkgeversfederatie Agoria, de oud-voorzitter van het Algemeen Christelijk Vakverbond en de hoofdredacteur van Knack.

**Leerstoel UCSIA-IJS/UA
joods-christelijke verhoudingen**

Theodor Dunkelgrün (University of Chicago) is deskundige in de geschiedenis van het Hebreeuwse boek en de intellectuele en wetenschappelijke uitwisseling tussen joden, christenen en moslims in de vroegmoderne wereld. Hij gaf op 16 februari 2012 een lezing over Ytzig ha-Levi (1515-1577), een rabbijn uit Wetzlar (Hesse) die zich eerst tot de Gereformeerde Kerk en dan tot de Katholieke Kerk bekeerde en wiens Hebreeuwse grammatica door Plantijn werd gedrukt. Op 6 maart 2010 besprak prof. Dunkelgrün samen met prof. dr. Piet van Boxel (Universiteit van Oxford) de totstandkoming van de Antwerpse Polyglotbijbel. Dit levenswerk van Plantijn is de vrucht van een intensieve studie van bronnen uit het jodendom en christendom, niet vanzelfsprekend in het tijdsgewricht van reformatie en contrareformatie. UCSIA organiseert deze leerstoel in samenwerking met het Instituut voor Joodse Studies (Universiteit Antwerpen).

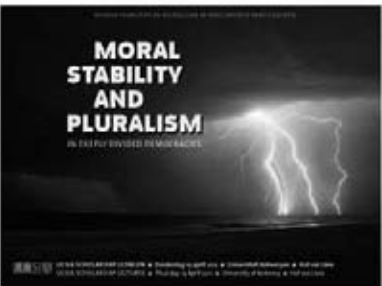
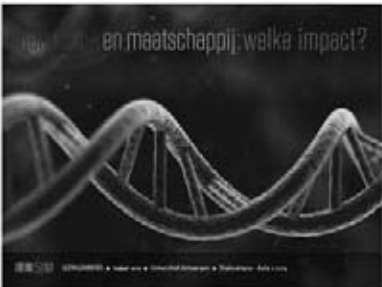

Stipendia **Valentina Gentile**

Prof. dr. Valentina Gentile (Università Internazionale di Studi Sociali Roma) voerde een onderzoeksproject uit over 'De idee van een civiele cultuur: rechtvaardigheid en stabiliteit in de religieus pluralistische samenleving'. Haar promotor was prof. dr. Willem Lemmens (Departement Wijsbegeerte, Universiteit Antwerpen).

Op 19 april 2012 onderzocht zij landen zoals Bosnië of Rwanda waar het identiteitsbeleid de tegenstellingen in de hand werkt. Aan verzoening moet een zekere traditie van burgerschap voorafgaan: dat is het geval wanneer iedereen enkele wederkerige en universele waarden onderschrijft, zoals bescherming van de menselijke waardigheid. Enkel dan kan uit een losse verzameling individuen een gemeenschap groeien.

SI

BIJLAGEN

Bijlage 1 Leden van het Scribani-netwerk

Angelus Silesius House, Wroclaw, Poland
www.silesius.org.pl

Centre of Spirituality East-West of Michal Lacko, Košice, Slovakia
www.csvzml.org

CERAS / Centre Sèvres, Department of Public Ethics, Paris, France
www.ceras-projet.org/ www.centresevres.com

Conference of European SJ Provincials
www.jesuits-europe.info/cep/cep.html

European Centre of Communication and Culture (ECCC), Warsaw, Poland
www.eccc.pl

Faculty of Social Sciences / Institute for the Interdisciplinary Studies of Religions and Cultures (ISIRC), Pontifical Gregorian University, Rome, Italy
www.unigre.it/Struttura_didattica/scienze_sociali/index.php
www.unigre.it/Struttura_didattica/isirc/index.php

Heythrop Institute for Religion, Ethics and Public Life, University of London, UK
www.heythrop.ac.uk

Human Rights Institute, University of Deusto, Bilbao, Spain
www.idh.deusto.es

Institute for Social and Development Studies, Munich School of Philosophy, Munich, Germany
www.hfph.mwn.de/igp

Jesuit Centre for Faith and Justice, Dublin, Ireland
www.jcfj.ie

Jesuit European Social Centre (JESC), Brussels, Belgium
www.jesc.net

Jesuit Refugee Service Europe, Brussels, Belgium
www.jrseurope.org

‘Pedro Arrupe’ Institute for Political Formation, Palermo, Italy
www.istitutoarrupe.it

St. Thomas Institute of Philosophy, Theology and History, Moscow, Russia
www.ifti-thomas.ru

University Centre Saint-Ignatius Antwerp, Belgium
www.ucsia.org

University Institute of Migration Studies, Comillas Pontifical University, Madrid, Spain
www.upcomillas.es/centros/iem/cent_iem_pres.aspx

Bijlage 2 Academische gastsprekers 2012

Deze lijst bevat de promotoren van en de gastsprekers op activiteiten van UCSIA in 2012, die een doctorale of vergelijkbare graad hebben en die in principe het ambt van professor uitoefenen aan een universiteit of een ermee verbonden onderzoeksinstelling, met inbegrip van de emeriti.

ZOMERSCHOOL ‘RELIGIE, CULTUUR EN SAMENLEVING’	
Rajeev Bhargava	Center for the Study of Developing Societies, Delhi
Robert William Hefner	Boston University
John Hutchinson	London School of Economics
Peggy Levitt	Harvard University

SCRIBANI-CONFERENTIE ‘GEVANGENISSTRAF ANDERS VERBEELD’	
Andrew Coyle	University of London
Tapio Lappi-Seppala	Finnish National Research Institute of Legal Policy
Alison Lieblich	University of Cambridge
Shadd Maruna	Queen’s University Belfast
Lesley McAra	University of Edinburgh
Ian O’Donnell	University College Dublin
Tom O’Malley	National University of Ireland Galway
Dragan Petrovec	University of Ljubljana
Richard Wilkinson	University of Nottingham

HET RITUEEL VAN OPENBARE VERONTSCHULDIGINGEN	
Danielle Celermajer	Universiteit van Sydney
Raymond Cohen	Hebrew University Jerusalem
Timothy Coombs	University Central Florida
Pol Cuvelier	Universiteit Antwerpen
Daniel Cuypers	Universiteit Antwerpen
Daniel Janssen	Universiteit Antwerpen
Zohar Kampf	Hebrew University Jerusalem
Jan Melissen	Universiteit Antwerpen
Nick Smith	University New Hampshire
Christiane Timmerman	Universiteit Antwerpen
Jef Verschueren	Universiteit Antwerpen

BEVOLKINGSVERANDERINGEN IN EUROPA	
Youssef Courbage	INED
Richard Cincotta	Stimson Center, Washington DC
Hilde Greefs	Universiteit Antwerpen
Koenraad Matthijs	KU Leuven
Karel Neels	Universiteit Antwerpen
Tom Sauer	Universiteit Antwerpen
Ronald Skeldon	School of Global Demography, University of Sussex
Tomáš Sobotka	Vienna Institute of Demography
Olivier Thévenon	INED, OECD
Frans Willekens	Universiteit van Groningen
SCHOONHEID IN EEN GEGLOBALISEERDE WERELD	
Henk De Smaele	Universiteit Antwerpen
Nancy Etcoff	Harvard Medical School
Katherine T. Frith	Southern Illinois University
Banu Gökarıksel	University of North Carolina
Thomas Kühne	Clark University
Corine Van Hellemont	Universiteit Antwerpen
Liesbeth Woertman	Universiteit Utrecht
RISICO EN ONZEKERHEID	
Hans Bruyninckx	KU Leuven
Adam Burgess	University of Kent
Dirk Helbing	Universität Stuttgart
Lex Hoogduin	Duisenberg School of Finance
Gabe Mythen	University of Liverpool
Luc Van Liedekerke	Universiteit Antwerpen
Arjen van Witteloostuijn	Universiteit Antwerpen
Utz Weitzel	Radboud Universiteit Nijmegen

MINDERJARIGE DADERS EN STRAFRECHT

Geert Vervaecke	ku Leuven
Miet Vanderhallen	Universiteit Antwerpen
Robert Horselenberg	Universiteit van Maastricht
Bart De Smet	Universiteit Antwerpen
Stefaan Pleysier	ku Leuven

GENOMICA EN MAATSCHAPPIJ

Robert Cliquet	emeritus Universiteit Gent
Willem Debeuckelaere	Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer
Kris Dierickx	ku Leuven
Paul Griffiths	Universiteit van Sydney, EGENIS
Trudo Lemmens	Universiteit van Toronto
Willem Lemmens	Universiteit Antwerpen
Gert Matthijs	ku Leuven
Koenraad Matthijs	ku Leuven
Frederik Swennen	Universiteit Antwerpen
Christine Van Broeckhoven	Universiteit Antwerpen
Nick Van Gelder	Universiteit Antwerpen
Esther van Zimmeren	ku Leuven

OVERIGE ACTIVITEITEN

Thomas Crombez	Universiteit Antwerpen
Herman De Dijn	ku Leuven
Koen De Feyter	Universiteit Antwerpen
Nico Dockx	Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen
Theodor Dunkelgrün	Universiteit van Chicago
Valentina Gentile	LUISS Universiteit Rome
Ryan Patrick Hanley	Marquette University
Stephan Parmentier	ku Leuven
Christiane Timmerman	CeMIS/Universiteit Antwerpen
George Ulrich	Riga Graduate School of Law
Piet van Boxel	Universiteit van Oxford
Steven Van Hecke	Universiteit Antwerpen